

BİBLİYOGRAFYA :

el-Muvaṭṭaʿ, "Büyü", 20-21; *Müsned*, II, 84; Buhârî, "Büyü", 89, "Yekâlet", 3; Müslim, "Mü-sâkât", 95; Ebû Dâvûd, "Büyü", 56; Şâfiî, *el-Üm*, III, 78-79; Abdürrezzâk es-San'ânî, *el-Mu-şannef* (nşr. Habîbürrahman el-A'zamî), Beyrut 1403/1983, VIII, 184-188; İbn Rüşd, *Bidâyetü'l-müctehid*, II, 116-118; İbn Hazm, *el-Muḥallâ*, IX, 47-52; Ahmed b. Hüseyin el-Beyhâkî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, Haydarâbâd 1344, V, 330-331; Şemsüleimme es-Serahsî, *el-Uşûl* (nşr. Ebü'l-Vefâ el-Efgânî), Haydarâbâd 1372, II, 110; İbn Rüşd el-Ced, *el-Mukaddimât*, Kahire 1325, s. 524-539; Kâsânî, *Bedâi'*, V, 198-199; İbnü'l-Esir, *en-Nihâye*, III, 333-334; Şehâbeddin ez-Zencânî, *Tahricü'l-fürû' ale'l-uşûl* (nşr. M. Edîb Sâlih), Beyrut 1402/1982, s. 180-181; Nevevî, *Şerhu Müslim*, XI, 20-21; Karâfî, *el-Furûk*, Ka-hire 1347, III, 266-269; İbn Kayyim el-Cevziyye, *I'lamü'l-muvakkı'tin*, III, 113, 161, 165-172, 199-200; Abdullah b. Yûsuf ez-Zeylâî, *Naşbü'r-râye*, [baskı yeri yok] 1393/1973 (el-Mektebetü'l-İslâmiyye), IV, 15-17; Buhûti, *Keşşâfû'l-kınâ'*, III, 185-186; Şevkânî, *Neylû'l-evlâr*, V, 195-196, 206-208; İbn Âbidîn, *Reddû'l-muhtâr* (Kahire), V, 273; *İslâm Hukukuna Göre Aliş-Verişte Vâ-de Farkı ve Kâr Haddi*, İstanbul 1987, s. 36, 56-57, 115, 130-132; Abdullah b. Muhammed et-Tarîkî, "Hükmü bey'i'l-İne", *Mecelletü'l-Buḥû-şî'l-İslâmiyye*, sy. 14, Riyad 1406, s. 261-294; "Bey'u'l-İne", *MuF*, IX, 95-97; "Teverruk", *a.e.*, XIV, 147-148.

H. YUNUS APAYDIN

İNEBAHTI

Yunanistan'da Korint körfezinde
Navpaktos kasabasının
Osmanlılar dönemindeki adı.

Epakto, Lepanto adlarıyla da anılan ka-saba Korint körfezi girişinde, Mora yarımadasındaki Patras (Balyabadra) şehrinin karşısında Yunan ana karası kıyısında yer almakta olup bugün 8000 nüfuslu küçük bir yerleşim yeri durumundadır. Ekonomik ve kültürel bakımdan körfezin en dar yerinde feribotla bağlantı kurulan Patras şehrinin gölgesinde kalmıştır. Bu nokta, vaktiyle Rumeli ve Mora Kesteli denilen iki Osmanlı kalesiyle koruma altına alınmıştı. 1829'da Yunan idaresine geçtiğinden adı antik dönemdeki Navpaktos'a çevrilmiş olan kasabanın etrafındaki Osmanlı ve Venedik surları bugüne ulaşmıştır. Uzun tarihi boyunca önemli bir kale, liman ve antik adının etimolojisinin dayandığı tersanesiyle ön plana çıkmıştır. Osmanlı hâkimiyeti zamanında donanmanın önemli bir üssü, küçük bir sancak merkezi ve mütevazı bir İslâmî hayatın hâkim olduğu yerleşme yeri durumunda bulunmaktaydı.

Navpaktos, milâttan önce VII. yüzyılda Lokris halkının bir tersanesi olarak kurul-

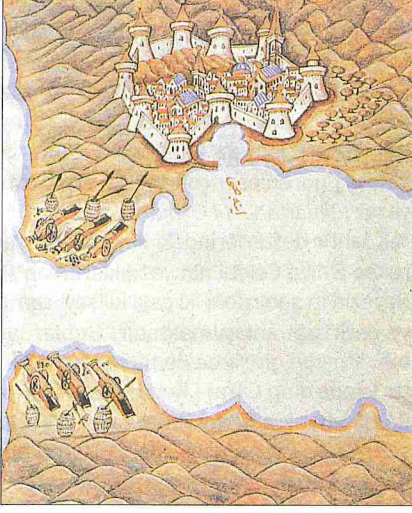
du. Milâttan önce 183'te Roma İmparatorluğu'nun topraklarına katıldı. Daha sonra Bizans hâkimiyeti altına girdi. 431'den beri burası bir piskoposluk merkezi olarak tanındı. 900 yılı civarında, daha güneyde bulunan ve harabe haline gelen büyük Nikopolis şehrinin yerini alarak Bizans'ın Nikopolis "tema"sının merkezi oldu. 1204'ten sonra Bizans İmparatorluğu'nun Haçlılar tarafından parçalanmasının ardından Epirus Despotluğu toprakları içinde kaldı ve adı da Epakto olarak değiştirildi. 1294'te kısa bir süre Anjou Frenk Prensiği'nin eline geçtiyse de 1407'de Venedikliler tarafından alınmaya kadar Arnavut Shpata Prensiği'nin hâkimiyeti altında kaldı. Bu devrede Türk denizcilerinin akınlarından etkilendi. 1334 - 1348 yılları arasında Aydınolu Umur Bey, gemilerini Atina körfezine sokup İsthmus (Germe) berzahını aşarak Korint körfezine girdi ve burayı kuşattı. Çok kısa bir süre Umur Bey'in kontrolü altında kaldığı tahmin edilen kasabaya 1499 yılına kadar hemen hemen bir asır boyunca Venedikliler hâkim oldu. Venedik idaresi zamanında kasaba surlarla tahkim edildi. Tepede bir kale, buradan aşağıya bayır boyunca surlar (Ortahisar) yapıldığı gibi liman kısmı da duvarlarla (Aşağıhisar) çevrildi.

Osmanlı-Venedik savaşları sırasında Osmanlılar 1463 ve 1477'de kasabaya saldırdırlarsa da başarılı olamadılar. Büyük bir hazırlıktan sonra II. Bayezid'in emriyle Rumeli Beylerbeyi Mustafa Paşa kumandasındaki kuvvetler 1499 yazında burayı kuşatma altına aldı. Bizzat padişah da yakın bir yerde otak kurmuştu. İnebahti açıklarında Venedik donanmasıyla çarpışan Osmanlı donanması ise denizden kuşatma kuvvetlerine yardımcı oldu. Bu büyük kuvvetlere karşı koyamayacaklarını anlayan kaledeki Venedikliler 26 Ağustos'ta kasabayı Osmanlılar'a teslim ettiler. Osmanlı kaynaklarında buraya bir kadı ve sancak beyi tayin edildiği, mimar Murad'a kalenin tamiri işi verildiği, surların sağlamlaştırıldığı belirtilmektedir. İnebahti'nin fethi iki küçük gazavatnâme-yede konu olmuştur. Ayrıca Matrakçı Nasuh'un, kalenin 1530'daki durumunu aktardığı anlatılan değerli bir minyatürünün de yer aldığı *Târîh-i Sultân Bâyezid* adlı eserde şehir tasvir edilmektedir. Marino Sanutos'un *Diarii*'sinde bulunan bir Venedik kaydında da kasabanın etrafı tasviri yapılmaktadır.

II. Bayezid'in emri uyarınca yabancı gemilerin geçişini önlemek ve burayı kont-

rol altına almak üzere körfezin girişine karşılıklı iki kule yapıldı ve bunlar Mustafa Paşa ile Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşa'nın nezâretinde çok kısa bir süre içinde tamamlandı. Rûhî Çelebi, bunların mimarının da Murad olduğunu ve kuleleri görenlerin çok takdir ettiklerini yazar (*Tevârih-i Âl-i Osman*, vr. 177^b). Gerçek tahrir defterlerindeki kayıtlardan gerekse Evliya Çelebi'nin yazdıklarından II. Bayezid'in şehirdeki iki eski kiliseyi camiye çevirttiği anlaşılmaktadır. Bunlardan biri, limanın girişinde deniz kıyısında surlar içinde olup Câmi-i Kebîr veya Fethiye Camii olarak adlandırılmaktaydı. İkincisi şehre nâzır tepe üzerindeki hisarda bulunuyordu ve daha küçüktü. Câmi-i Kebîr'in yanında bir de hamam mevcuttu. Her iki camî, 1499'dan sonra müslüman sivil nüfusun bulunmadığı ilk otuz sene boyunca kaledeki askerî garnizonun ibadet mahalli olarak hizmet verdi. XVI. yüzyıl başlarında burayı tarif eden ve haritasını veren, aynı zamanda kuşatmada da bulunan Pîrî Reis İnebahti'nin büyük bir kale olduğunu, tepede iç kalenin (ahmedek) yer aldığını, kale surlarının aşağıya kadar uzandığını ve önünde yer alan küçük limanın da surlarla çevrili bulunduğunu, buradan 5 mil kadar güneyde II. Bayezid'in körfezin ağzına iki kale yaptırdığını, Aydınolu Gazi Umur Bey'in Atina körfezinden gemilerini karadan bu sulara aşırıp kale civarındaki bazı yerleri fethettiğini yazar (*Kitâb-ı Bahriye*, II, 675-680).

İnebahti'nin nüfusu ve fizikî durumu hakkında bilgi veren ve bugüne ulaşan en eski kayıtlar Tırhala livâsına ait tahrir defterinde bulunmaktadır. 1528 tarihli bu deftere göre İnebahti, Tırhala sancağına bağlı olup 621 hâne nüfusa sahipti, bu da tahminen 2600-2800 dolayında bir nüfusa işaret ediyordu. 509 hâne olan hristiyan nüfus kendi kiliselerinin adlarını taşıyan mahallelerde yaşıyordu. Seksen dört hâne yahudi İspanya'dan gelip buraya yerleşmişti, ayrıca yirmi sekiz hâne de çingene bulunuyordu. 1540 ile 1570 yılları arasında Tırhala livâsının en geniş kısmını oluşturan güney ve güneydoğu parçaları buradan ayrıldı ve İnebahti adıyla müstakil bir sancak kuruldu. Bu sancağın merkezi olan İnebahti, 1569-1570'te altı müslüman, on üç hristiyan mahallesine sahipti. Burada 313 hâne müslüman nüfusa karşılık 241 hâne hristiyan, yetmiş altı hâne de yahudi kaydedilmişti. Toplam nüfus ilk tahrir göre pek fazla değişmemişti, fakat nüfusun terkinde önemli bir farklılık meydana

İnebahtı Limanı'nı gösteren bir minyatür (Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr fi esfârî'l-bihâr*, TSMK, Revan Köşkü, nr. 1192, vr. 17ⁿ)

gelmişti. Aradan geçen kısa süre zarfında müslüman sivil nüfusta görülen büyük artışın, dışarıdan buraya yönelik göç ve hristiyan nüfusun bir kısmının din değişikliği sonucu gerçekleştiği söylenebilir. Hristiyanların bir kısmının şehirden ayrıldığı da düşünülebilir. Bu tarihte kasabada üç cami (Câmi-i Kebîr, Pigadiye, Câmi-i Polad), üç mescid (Çavuş İskender, Abdi Halîfe, Hayreddin) vardı. Bu arada 1537'deki Korfu Seferi sırasında körfez girişindeki kuleler genişletilip yenilendi. Mora kasteli, II. Bayezid'in küçük istihkâmını da içine alıp değişik tarzda üçgen bir şekil haline getirildi.

İnebahtı, XVI. yüzyılın ikinci çeyreğine doğru önemli bir deniz mücadelesine sahne oldu. İnebahtı açıklarında 7 Ekim 1571'de meydana gelen savaşta Osmanlı donanması müttefik donanması karşısında ağır bir yenilgiye uğradı, 200-250 gemi kaybedildi. Kale saldırıya mâruz kaldıysa da şehrin yahudilerinin de yardım ettiği Osmanlı muhafızları ve müslüman ahalî buna karşı koydu. Daha sonra Osmanlılar kıyı boyunca savunma hatlarını sağlamlaştırırken Yeni Anavarin (Pylos / Navarino) kasabasında yeni bir kale yapmışlar ve burayı ekonomik bakımdan desteklemek üzere İnebahtı'nın yahudi nüfusunu iskân etmek istemişlerdi; fakat İnebahtı sancak beyi ile dizdardı, onların İnebahtı'ya yönelik saldırılar sırasındaki yardımlarını ileri sürerek buna engel olmuşlardı.

XVII. yüzyılda İnebahtı hakkında en geniş bilgi Evliya Çelebi tarafından verilmiştir. Onun yazdıklarına göre burada sekiz cami (Fethiye, Mehmed Efendi Tekkesi, Büyükkapı, Pigadiye, Ortahisar'da Mehmed Efendi, Yukarıhisar'da Baba Çavuş, II. Bayezid ve Ömer Efendi camileri), üç medrese, üç hamam, altı tekke vardı. Tekkeler içinde Karabaş Mehmed Efendi'nin Halvetî Tekkesi limanın yanında idi. Daha büyük olan Aziz Mehmed Efendi'nin tekkesi Bölme (Orta) hisarda yer alıyordu ve yüzden fazla dervişi bulunuyordu. Salona (Amphissa) kapısı dışında Şeyh Ömer Efendi ve Küçük Mehmed Efendi tekkeleri mevcuttu. Camilerden başka on bir mahalle mescidinin yer aldığı şehirde (Evliya Çelebi bunlardan yalnız Parmaksız Hacı Mescidi ile Ebüssuûd Efendi Mescidi'nin adını verir), Aşağıhisar kısmında 200 dükkân olmasına karşılık bedesten yoktu. Yine bu kapı dışında büyük bir tabakhânesi işlemekteydi. Evliya Çelebi'nin Ahî Evran Ocağı diye andığı bu tabakhâne çok büyüktü; içinde mescidi, havuzları ve misafir odaları vardı. Bu sırada İslâmî hayat tam mânâsıyla hâkim durumdaydı. Fakat Evliya Çelebi'nin ev sayısı olarak verdiği 3000 rakamının mübalağalı olduğu tahmin edilebilir.

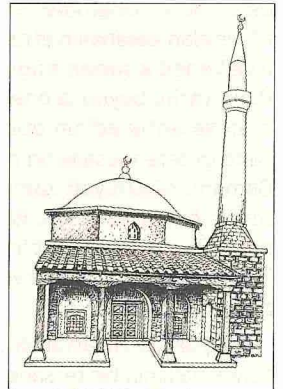
Evliya Çelebi'den yedi yıl sonra Fransız doktoru Jacop Spon ile İngiliz asilzadesi George Wheler burayı ziyaret ettiklerinde İnebahtı hakkında çok kıymetli bilgiler verdiler. Onlar kasabada yedi-sekiz caminin bulunduğunu, bunlardan birinin liman girişinin yakınında olduğunu, ayrıca üç sinagog ve iki kilisenin yer aldığını belirtirler. Deri, zeytinyağı, tütün, buğday, pirinç ve arpa başlıca ticaret ve ziraat ürünlerini oluşturuyordu. Özellikle deri ve buna bağlı yan sanayi gelişmişti. Şarapta bütün Yunan kesiminin en kaliteli üretimi burada yapıyordu. Spon ve Wheler ayrıca tıpkı Evliya Çelebi gibi, buralı olup Girit savaşına gemileriyle katılan korsanlıktan yetişme Durak Bey'in muhteşem konağından bahsederler ve kasabanın Kuzey Afrika korsanlarına üs vazifesi gördüğünden Küçük Cezayir olarak anıldığını yazarlar. Onlardan bir yıl sonra buraya gelen Peder Coronelli yedi cami, iki kilise, üç sinagog gördüğünü belirtir.

1683-1699 savaşları sırasında İnebahtı, uzun süre saldırılara direndiyse de sonunda yanındaki diğer kalelerle birlikte 1687 Temmuzunda düştü. Bu sırada kalede 337 kadar Osmanlı muhafızı bulunuyordu (BA, MAD, nr. 2950, s. 36). Buraya hâkim olan Venedikliler, Karlofça Antlaş-

ması'ndan (1699) bir yıl sonrasına kadar kaleyi ellerinde tuttular. Antlaşma gereği kaleyi ve şehri Osmanlılar'a terketmeden önce Rumeli Kulesi'ni, şehirdeki bütün İslâmî binaları, yapılmış olan tahkimatı yerle bir ettiler. 1701'den sonra II. Mustafa kasabanın yeniden inşası için büyük bir hamle başlattı. Bizzat kendisi II. Bayezid'in camisini yeniden inşa ettirdiği gibi Vezirîâzam Amcazâde Hüseyin Paşa 1701-1702 yıllarında Ortakale kesiminde büyük bir cami, bir mektep ve bir hamam yaptırdı; bunlar için on dokuz köyün vergi gelirlerini tahsis etti (BA, KK, nr. 3319). Vezirin kızlarından Rahime Hatun bu vakıfların mütevellisiydi (1155/1742). 1702-1703 tarihli bir maliye defterine göre Eğriboz muhafızı Vezir İsmâil Paşa'nın nezâreti altında şehrin surlarının, camilerin, mescidlerin, hamamların, su yollarının tamiri ve muhafız barınakları için toplam olarak 7000 altın harcanmıştı. Tamamen tahrip edilmiş olan Rumeli Kulesi yeni bir planla daha büyük olarak inşa edildi. 1722'den önce burada en az bir cami (Küçükkapı), iki tekke (Yûsuf Efendi ve Şeyh Abdülaziz) yaptırılmıştı. Bütün bunlar, 1701'deki büyük tahribatın ardından süratli bir tamir faaliyetine girişildiğini gösterir.

İnebahtı, Osmanlı devrinin sonlarına doğru küçük bir kasaba olarak tarif edilir. 1817'de Pouqueville, 1317 ailenin bulunduğu kasabanın nüfusunu 6085 olarak kaydedip bunun üçte ikisinin müslümanlardan oluştuğunu yazar. Leake ise daha düşük bir sayı verir, ancak surlarla çevrili kısımda sadece Türkler'in ve yahudilerin yaşadığını, Rumlar'ın varoşlarda oturduğunu ve sur içinde ikametlerinin yasaklandığını ilâve eder. İnebahtı Yunan isyanına kadar Osmanlılar'ın elinde kaldı ve 1829 Nisanında elden çıktı, Yunan idaresine girdi. Şehrin müslüman ve yahudi nüfusu tamamıyla ortadan kalktıktan

İnebahtı'da II. Bayezid dönemine ait caminin yerine XVIII. yüzyılda yapılan caminin ön cephesini gösteren çizim (Petronotis, şekil 22)

sonra burası küçük bir kasaba haline geldi. 1887'de bile burada ancak 900 kişi yaşıyordu. Bu durum XX. yüzyıla kadar sürdü. Bu zaman zarfında hemen hemen bütün Osmanlı binaları ortadan kaldırıldı.

Günümüzde İnebahtı küçük bir liman ve turizm merkezi haline gelmiştir. Surların içindeki eski büyük yerleşme alanı şimdi bahçelerle ve meyve ağaçlarıyla kaplıdır. Yerleşme daha ziyade eski doğu varoşu istikametine kaymıştır. Kaledeki II. Bayezid Camii'nin minaresinden bir parça hâlâ ayaktaadır. Öte yandan Amcazade Hüseyin Paşa Camii'nin kalıntıları, çeşmesi ve özellikle hamamı da durmaktadır. Bu sonuncusu 1970'lerde kısmî bir restorasyon geçirmiştir. Limanın girişindeki küçük kubbeli Sultan Mustafa Camii de bugüne ulaşmıştır. Yakın bir zamanda şehrin büyük kapısı üzerinde yer alan II. Mustafa'nın kitâbesi ortaya çıkarılmıştır. Kasabada XVI ve XVII. yüzyıllarda Mehmed Vidâî ve Derviş Hasan adlı iki Osmanlı şairi yetişmiştir.

BİBLİYOGRAFYA :

BA, TD, nr. 105; TK, TD, nr. 50; BA, MAD, nr. 523; nr. 2950, s. 36; nr. 3992; BA, KK, nr. 3319; BA, KK, Ruûs, nr. 67, s. 89, 102, 105, 119; Enverî, *Düstûrnâme* (Mélîkoff), s. 90; Rûhî Çelebi, *Tevârih-i Âl-i Osmân*, Berlin Staatsbibliothek, Tübingen MS, Or. 4, nr. 821, vr. 177^b; İbn Kemal, *Tevârih-i Âl-i Osmân*, Millet Ktp., Ali Emîrî, nr. 32, vr. 86^{a-b}; Piri Reis, *Kitâb-ı Bahriye* (nşr. Ertuğrul Zekâî Ökte v.dğr.), İstanbul 1988, II, 675-680; *Târîh-i Sultân Bâyezîd*, TSMK, Revan, nr. 1272; Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr*, s. 142-143; Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, VIII, 612-617; P. Coronelli, *Description géographique et historique de la Morée*, Paris 1686, II, 128; J. Spon – G. Wheler, *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant*, Amsterdam 1689, s. 176-181; F. C. H. L. Pouqueville, *Voyage de la Grèce*, Paris 1820, III, 216-217; W. M. Leake, *Travels in Northern Greece*, London 1835, s. 607-609; M. Sanuto, *I Diarii di Marino Sanuto* (nşr. G. Berchet), Venezia 1879, III, 128; R. Lopez, *Il principio della guerra veneto-turca nel 1463* (Archivio Veneto, XV, Venezia 1934 içinde), s. 45-131; K. Andrews, *Castels of the Morea*, Princeton 1953, s. 129-132; M. Lesure, *Le crise de Léopante*, Paris 1971; S. Lauffer, *Griechenland, Lexikon der historischen Stätten*, München 1989, s. 455-457; Machiel Kiel, "The Külliye of Amcazade Huseyin Paşa Köprülû in Lepanto / İnebahtı", 9. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi, Ankara 1995, II, 379-387; S. Soucek, "İnebahtı Savaşı (1571) Hakkında Bazı Mülâhazalar", TED, sy. 4-5 (1974), s. 35-48; M. Tayyib Gökbilgin, "Un registre de dépenses de Bâyezîd II durant la campagne de Léopante de 1499", *Turcica*, V, Paris 1975, s. 80-91; Argyris Petrotis, "Othomanikâ Architektonimata Naupâktou (İnebahtı)", *Naupaktiakâ*, VI, Athens 1994, s. 221-352; *Neoteron Egkyklopaïdikon Lexikon*, Athens, ts., XIV, 294-295; *Megali Elliniki Enkyklopedia*, Athens, ts., XVIII, 98-99.

MACHIEL KIEL

İNEBAHTI DENİZ SAVAŞI

Osmanlı donanması ile
müttefik Haçlı donanmaları arasında
meydana gelen deniz savaşı
(17 Cemâziyelevvel 979 /
7 Ekim 1571).

Singin Donanma Savaşı olarak da bilinir. Osmanlı deniz tarihinde yenilgiyle sonuçlanan ve donanma kaybedilen ilk büyük savaş olarak kabul edilmektedir. II. Selim zamanında Venedik idaresindeki Kıbrıs'a sefer düzenlenmesi ve adanın Osmanlılar tarafından fethi üzerine (978/1570), başta papalık olmak üzere Venedik ve İspanya gibi büyük donanmalara sahip devletlerin öncülüğünde Kıbrıs'ı kurtarmak için bir Haçlı ittifakı kuruldu (20 Mayıs 1571). Bu ittifakın hazırlıkları ile meşgul olan ve tek başına donanma ile Kıbrıs'a yardıma gitmeye cesaret edemeyen Venedik, adanın düşüşünden sonra bunun karşılığını Adriyatik'teki Osmanlı kıyılarına saldırmakla almak istedi. Ramazan 978'de (Şubat 1571) İstanbul'a gelen haberlerde İspanya ve Venedik donanmasının Kefalonya ve Zaklise taraflarında olduğu bildirilmişti. Bunun üzerine Osmanlılar biri Kıbrıs'a yapılacak müttefik yardımını önlemek, diğeri henüz alınmamış olan Magosa'ya ikmalde bulunmak amacıyla iki donanma hazırlamak için harekete geçtiler. Şubat ve mart aylarında Rumeli ve Anadolu'daki kadıllıklara kürekçi temini; Çorum, Ankara, Çankırı, Canik ve Karahisarşarkı sancaklarına da sipahileriyle birlikte donanmaya katılmaları için emirler gönderildi (BA, MD, nr. 12. hk. 208, 786). Ayrıca sahillerde gemi inşa etmek isteyen levent reislerine yardımcı olunması talimatı verildiği gibi 18 Ramazan 978'de (13 Şubat 1571) Avlonya azaplar ağası olan Kara Hoca bu reislere başbuğ tayin edildi. Manya âsileri İspanya ve Venedik ile iş birliği yaptığından karadan da 2 Zilhicce'de (27 Nisan) Vezir Ahmed Paşa serdarlığında Arnavutluk ve Dalmaçya kıyılarına bir ordu gönderildi (BA, MD, nr. 12, hk. 316, 375, 787).

Kıbrıs'a gidecek olan Kaptanıderyâ Müezzinzâde Ali Paşa, 19 Şevval 978'de (16 Mart 1571) 103 kadırgadan oluşan donanması ile İstanbul'dan yola çıktı. 18 Zilkade'de (13 Nisan) Fenike'ye gelen kaptan-ı deryâ zilhicce başlarında (nisan sonları) Magosa'ya ulaşmış ve kendisine verilen emir gereği mühimmatı teslim edip on beş-yirmi gemiyi orada bıraktıktan sonra dönüp Rodos Boğazı'nda müttefik kuv-

vetlerin gemilerinin yolunu kesmek üzere harekete geçti.

Şevval 978'de (Mart 1571) donanma serdarı tayin edilen Vezir Pertev Mehmed Paşa ise beraberindeki 124 gemiyle 9 Zilhicce'de (4 Mayıs) İstanbul'dan ayrıldı ve geri kalan gemiler, muharrem (haziran) başlarında eski Cezayirigarp beylerbeyi Hasan Paşa maiyetinde gönderildi. Donanmada kürekçinin yetersiz olduğu görüldüğünden adalardan kürekçi temin edilmesi uygun görüldü. Arnavutluk ve Dalmaçya kıyılarında yürütülecek olan bu deniz harekâtında Mora, Yanya ve Delvine sancaklarının yardımcı olmaları ve Cezayirigarp Beylerbeyi Uluç Ali Paşa'nın da bu donanmaya katılması kararlaştırıldı.

İnebahtı Seferi'nin güzergâhını gösteren bir ruûs defterine göre (BA, KK, nr. 223, s. 134-202) donanma 24 Zilhicce 978'de (19 Mayıs 1571) Sakız'da ve 2 Muharrem 979'da (27 Mayıs 1571) Eğriboz'da idi. Aynı gün Uluç Ali Paşa altı başarda, bir kadirga ve on bir kalite ile gelmiş, bunlardan ikisini Hacı Murad Reis ile İstanbul'a göndermişti. Yine Trablusgarp Beylerbeyi Câfer Paşa da bir kadirga ve bir kalite ile donanmaya katılmıştı. Donanma altı yedi gün Eğriboz'da kalıp bütün gemiler yağlandıktan sonra 9 Muharrem'de (3 Haziran) buradan ayrıldı (BA, MD, nr. 10, hk. 14). Bundan birkaç gün sonra kaptan-ı deryâ kendi donanmasıyla Pertev Paşa'ya ulaştı ve birlikte Girit üzerine gidildi (BA, MD, nr. 10, hk. 27; BA, KK, nr. 223, s. 136). Bu sırada İstanbul'dan gelen emirlerde donanmanın Girit civarında fazla oyalanmaması istenmiş, kaptan-ı deryâya da Pertev Paşa ile birlikte hareket etmesi tavsiye edilmişti.

Uzun süre Ege denizinde dolaşan donanma 24 Muharrem'de (18 Haziran) Girit adasına gelmiş ve beş altı gün süren yağmalama saldırılarından sonra 5 Saffer – 6 Rebülevvel (29 Haziran – 29 Temmuz) tarihleri arasında sırasıyla Manya, Avarin, Ballı Kilise, Zaklise, Kefalonya, Bahşilar, Sobot ve Sazana adasını yağmalamış, nihayet Arnavutluk kıyılarına ulaşmıştır. 9 Rebülevvel – 1 Cemâziyelevvel (1 Ağustos – 21 Eylül) tarihleri arasında ise Ülgün, Bar, Nova, Budva, Draç, Korfu, Balıklığo, Gomanice, Preveze ve Balyabadra'ya uğrayarak 2 Cemâziyelevvel'de (22 Eylül) İnebahtı'ya gelmiştir. Donanma on gün burada kaldıktan sonra 13 Cemâziyelevvel'de (3 Ekim) İnebahtı'nın karşısında yer alan Balyabadra yakınlarına geçmiş ve savaş öncesinde burada demirlemiştir. Dalmaçya kıyılarındaki harekât